

KÚRIA

Bfv.III.1.006/2012/9.szám

A Kúria Budapesten, a 2013. év január hó 29. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

í t é l e t e t:

A lopás büntette miatt ifj. T. L. és társa ellen folyamatban volt büntetőügyben az I. rendű és a II. rendű terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványokat elbírálv a Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság 3.B.III.595/2011/13. számú ítéletét, illetőleg a Fővárosi Törvényszék, mint másodfokú bíróság 32.Bf.10.960/2011/11. számú végzését ifj. T. L. I. rendű és T. K. II. rendű terhelt tekintetében egyaránt annyiban változtatja meg, hogy a cselekményt társtettesként elkövetett lopás vétségének [Btk. 316. § (1) bekezdés, (2) bekezdés II. fordulat d) pont] minősíti és a kiszabott szabadságvesztések végrehajtási fokozata fogház.

Egyebekben a megtámadott határozatokat mindkét terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

Az ítélet ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

A Budapesti II. és III. Kerületi Bíróság a 2011. november 11. napján kihirdetett 3.B.III.595/2011/13. számú ítéletével ifj. T. L. I. rendű terheltet és T. K. II. rendű terheltet bűnösnek mondta ki társtettesként elkövetett lopás büntetében [Btk. 316. § (1) bekezdés, (2) bekezdés d) pont, (4) bekezdés b/1. pont].

Ezért

- az I. rendű terheltet 6 hónap börtönbüntetésre és 2 év közügyektől eltiltásra ítélte, továbbá vele szemben elrendelte a Dabasi Városi Bíróság 2009. szeptember 5. napján jogerős, tárgyalás mellőzésével hozott, 8.Bk.127/2009/2. számú végzésével kiszabott 6

hónap - végrehajtásában 1 évi próbaidőre felfüggesztett -
börtönbüntetés végrehajtását,
- a II. rendű terheltet 9 hónap börtönbüntetésre és 2 év
közügyektől eltiltásra ítélte, továbbá vele szemben elrendelte a
korábbi ugyanazon végzéssel kiszabott 9 hónap - végrehajtásában 2
évi próbaidőre felfüggesztett - börtönbüntetés végrehajtását,
- s egyebekben rendelkezett a lefoglalt dolgokról.

A védelmi fellebbezés alapján eljáró Fővárosi Törvényszék, mint
másodfokú bíróság a 32.Bf.10.960/2011/11. számú, 2012. május 16.
napján tanácsülésen hozott végzésével mindkét terhelt tekintetében
helybenhagyta az elsőfokú ítéletet.

Az elsőfokú bíróság a jogi értékelés körében megjelölte a minősítés
különös részi törvényhelyeit. A másodfokú bíróság szerint a
terheltek bűnösségére vont következtetés okszerű és a bűncselekmény
minősítése törvényes.

A jogerős ügydöntő határozat ellen felülvizsgálati indítványt az I.
rendű terhelt és a II. rendű terhelt védője nyújtott be 2012.
július 17. napján és 2012. október 26. napján kelt, külön-külön, de
azonos tartalmú beadványaiban, egyaránt a Be. 416. §-a (1)
bekezdésének a) és b) pontját megjelölve, a bűnösség megállapítása
miatt, felmentés érdekében.

Az indítvány indoka szerint figyelmen kívül maradt, hogy a jogerős
elbírálás időpontja előtt a Btk. 137. §-a szerinti bűncselekményi
értékhatár 2012. április 15. napjától 20.000 forintról 50.000
forintra emelkedett.

Következésképpen a másodfokú elbírálás időpontjában, 2012. május
16-án a felrótt cselekmény már nem bűncselekmény, hanem
szabálysértés volt, ezért a terheltek felmentésének van helye.

A Legfőbb Ügyészség a 2012. augusztus 13. napján kelt Bf.2132/2012.
számú és a 2012. november 30. napján kelt BF.2903/2012. számú
átiratában a felülvizsgálati indítványt mindkét terhelt
tekintetében alaptalannak tartotta, s a megtámadott határozat
hatályában fenntartását indítványozta.

Álláspontja szerint a felülvizsgálati indítvány ugyan helytállóan
hivatkozott a törvénynek a jogerős elbírálás előtti megváltozására,
de az irányadó tényállásból kitűnően a terheltek cselekménye a Btk.
316. § (2) bekezdésének d) pontja szerinti dolog elleni erőszakkal
elkövetett.

Így a bűnösség megállapítása törvényes, mivel 2012. április 15.
napjától a cselekmény szabálysértés, ha az eltulajdonított érték az
50 eFt-ot nem haladja meg, viszont a dolog elleni erőszak folytán a
szabálysértési értékre elkövetett lopás is bűncselekmény, vétség.
Ezért a terheltek felmentésének nincs helye. A felrótt

bűncselekmény minősítése valóban törvénysértő, azonban a büntetés egyik terhelt esetében sem tekintendő törvénysértőnek.

A Kúria a Be. 420. §-ának (1) bekezdése alapján nyilvános ülést tartott, melyen a terhelték védője az indítványt fenntartva felmentést, másodlagosan pénzbüntetés kiszabását szorgalmazta. A II. rendű terheltet érintően az alapügyben számba vett enyhítő körülmények eltérő nyomatékkaal történő mérlegelését kérte, és továbbiakra is hivatkozva okiratokat csatolt be.

A Legfőbb Ügyészség képviselője az átiratban foglaltakat fenntartva, azzal egyezően szólalt fel.

A felülvizsgálati indítvány az alábbiak szerint alapos.

Felülvizsgálatban a felülbírálat

- az indítványhoz [Be. 423. § (4) bekezdés],
- a jogerős határozatban megállapított, s nem támadható tényálláshoz [Be. 423. § (1) bekezdés] és
- főszabályként a megtámadott határozat meghozatala idején hatályos jogszabályokhoz [Be. 423. § (2) bekezdés] kötött.

Felülvizsgálati eljárásban bizonyításnak nincs helye [Be. 419. § (1) bekezdés, 388. § (2) bekezdés].

A jogkövetkeztetések helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételel vizsgálható.

A Be. 416. § (1) bekezdésének a) pontja alapján felülvizsgálatnak van helye, ha a terhelt bűnösségének a megállapítására a büntető anyagi jog megsértésével került sor, a Be. 416. § (1) bekezdésének b) pontja alapján pedig akkor, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki.

A Kúria előreboocsátja, hogy a jelen ügyben a terhelték bűnösségének megállapítása törvényes, a bűncselekmény minősítése viszont törvénysértő, s ennek folyományaként a kiszabott szabadságvesztés-büntetés végrehajtási fokozata is törvénysértővé vált volna.

A Btk. 2. §-a szerint a bűncselekményt az elkövetése idején hatályban levő törvény szerint kell elbírálni; ha a cselekmény elbírálasakor hatályban levő új büntetőtörvény szerint a cselekmény már nem bűncselekmény, vagy enyhébben bírálendő el, akkor az új törvényt kell alkalmazni; egyébként az új büntetőtörvénynek nincs

viSSzaható ereje.

Az anyagi büntetőjog időbeli hatályára vonatkozó rendelkezés nem törvényi lehetőség, hanem törvényi parancs, következésképpen minden esetben elengedhetetlen az elkövetéskor és az elbíráláskor hatályos büntetőtörvény összevetése, s ha időközben a terhelt javára - adott esetben a szabálysértési/bűncselekményi értékhatárt érintően - változás állott be, annak jogi következményeit le kell vonni.

A következetes ítélkezési gyakorlat szerint

- a Btk. 2. §-a esetében a cselekmény elbírálásának ideje (BH 2009.231.), valamint

- a Be. 423. §-ának (2) bekezdése alapján a felülvizsgálat szempontjából a megtámadott határozat meghozatalának ideje alatt egyaránt az ügydöntő határozat jogerőre emelkedésének időpontja értendő. A jelen ügyben ez a másodfokú határozat meghozatalának időpontja, azaz 2012. május 16. napja.

Az irányadó tényállás szerint az I. rendű terhelt 2010. június 29-én - miközben a II. rendű terhelt és egy társuk figyelt - csípőfogóval elvágta a rögzítő lemezeket, majd a terheltek és társuk a helyszínről elvittek 1 darab 29.990 forint és 1 darab 17.990 forint, összesen 47.980 forint értékű alumíniumlétrát.

A tényállásból kitűnik, hogy az elvétel a létrák megőrzését szolgáló rögzítés fizikai ráhatással történt - tehát rendeltetésellenes - megbontásával valósult meg. Ez pedig dolog elleni erőszak.

Az elkövetés idején hatályos

- Btk. 138/A. §-ának a) pontja szerint az érték kisebb, ha húszezer forintot meghalad, de kétszázezer forintot nem halad meg,

- Btké. 28. § (1) bekezdésének e) pontja szerint nem bűncselekmény, hanem szabálysértés valósul meg, ha a lopást (Btk. 316. §) húszezer forintot meg nem haladó értékre követik el,

- Btk. 316. § (2) bekezdésének d) pontja szerint lopás esetén a büntetés vétség miatt két évig terjedő szabadságvesztés, ha a lopást kisebb értékre, vagy a szabálysértési értékre elkövetett lopást dolog elleni erőszakkal követik el, és a (4) bekezdés b)1. pontja szerint a büntetés büntett miatt három évig terjedő szabadságvesztés, ha a kisebb értékre elkövetett lopást a (2) bekezdés d) pontjában meghatározott módon követik el.

Ennek megfelelően a terheltek cselekményét az elsőfokú bíróság - az ítélete meghozatalakor hatályos büntetőtörvény alapján - törvényesen minősítette lopás büntettének [Btk. 316. § (1) bekezdés, (2) bekezdés 1. fordulat d) pont, (4) bekezdés b)1. pont], mely büntett három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

A Kúria megjegyzi, hogy az eljáró bíróságok nem jelölték meg az elkövetési értékre vonatkozó törvényhelyeket, holott azok a törvényi tényállás részét képezik.

Az elkövetést követően a Btk. 138/A. §-ának a) pontját a 2012. évi II. törvény 253. § (2) bekezdése és a Btk. 28. §-a (1) bekezdésének e) pontját a 2012. évi II. törvény 253. § (1) bekezdése egyaránt 2012. április 15. napjától kezdődő hatállyal módosította.

Az elbírálás idején hatályos

- Btk. 138/A. §-ának a) pontja szerint az érték kisebb, ha ötvenezer forintot meghalad, de kétszázezer forintot nem halad meg,
- Btké. 28. § (1) bekezdésének e) pontja szerint nem bűncselekmény, hanem szabálysértés valósul meg, ha a lopást (Btk. 316. §) ötvenezer forintot meg nem haladó értékre követik el,
- Btk. 316. § (2) bekezdésének d) pontja és (4) bekezdésének b)1. pontja ugyanakkor változatlan.

Ennek megfelelően a terheltek cselekménye - az elbíráláskor, a büntetőtörvény számukra enyhébb elbírálást biztosító változása miatt - lopás vétségének [Btk. 316. § (1) bekezdés, (2) bekezdés 2. fordulat d) pont] minősült, mely vétség két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

Mindebből következően a bűnösség megállapítása törvényes volt, a felrótt cselekmény minősítése viszont törvénysértő.

Felülvizsgálati eljárásban megállapított törvénysértő minősítés esetén a büntetés abban az esetben is lehet törvénysértő, ha az a törvényes minősítésnek megfelelő büntetési tétel keretei között került kiszabásra (BH 2011.97. I.).

A korábban hatályban volt büntetőeljárási törvény (1973. évi I. törvény) 284. §-ának (2) bekezdése kizárta a felülvizsgálatot, „ha a büntetést a törvényes minősítésnek megfelelő büntetési tétel keretei között szabták ki”. A 2006. évi LI. törvény 199. § (1) bekezdésével módosított, hatályos büntetőeljárási törvény (1998. évi XIX. törvény) azonban ilyen kizáró rendelkezést már nem tartalmaz, a Be. 416. §-a (1) bekezdésének b) pontját már nem szűkíti.

Lényeges a különbség. Azt jelenti ugyanis, hogy jogi érvek alapján a minősítést kifogásoló és egyben a kiszabott büntetést is sérelmező felülvizsgálati indítvány esetében a felülvizsgálat nem lehet eleve kizárt. Ha pedig a minősítés valóban törvénysértő,

akkor mindig vizsgálni kell, hogy a helyes minősítéshez képest a kiszabott büntetés törvényes-e.

Ez - éppen a korábbi törvényi rendelkezés elhagyása folytán - azt jelenti, hogy a Kúriának az új minősítéshez képest vizsgálnia kell az adott büntetés kiszabásának valamennyi törvényi feltételét. Nem elegendő tehát önmagában, hogy a téves minősítés alapján kiszabott büntetés a helyes minősítéshez tartozó törvényi kereten belül van.

A Be. szerinti szabályozás értelme, hogy a törvénysértő minősítés esetében akkor is szükséges a kiszabott büntetés vizsgálata, ha az a helyes minősítésnek megfelelő büntetési tétel keretén belüli, és a vizsgálat eredményétől függ, hogy a kiszabott büntetés is törvénysértővé vált-e. Változatlan viszont, hogy a kiszabott büntetés feltétlen törvénysértő, ha a helyes minősítéshez tartozó büntetési tétel - mérlegelést nem tűrő - keretein kívüli.

Mindezek alapján a Kúria vizsgálta, hogy a helyes minősítésnek megfelelő büntetési tételkeret - tehát a Btk. 316. § (2) bekezdés 2. fordulatainak d) pontja szerinti két évig terjedő szabadságvesztés - esetében törvényes-e a jogerős határozattal kiszabott büntetés.

A Kúria a jogerős határozattal számba vett büntetéskiszabási tényezőkre figyelemmel egyik terhelt tekintetében sem találta törvénysértőnek a kiszabott büntetést.

A törvényes minősítésből ugyanakkor következik, hogy a kiszabott szabadságvesztés büntetés végrehajtási fokozata fogház (Btk. 44. §).

A Btk. 38. §-ának a) pontja szerint a szabadságvesztés büntetés, míg a Btk. 45. §-ának (1) bekezdése kimondja, hogy ha a bíróság szabadságvesztést alkalmaz, fegyházat, börtönt vagy fogházat szab ki, s ezen túl a feltételeket meghatározó egyéb rendelkezéseivel is a végrehajtási fokozatot szükségképpen a szabadságvesztéshez rendeli, s ezáltal az együvé tartozásuk kétséges nem lehet.

Másként fogalmazva a végrehajtási fokozat jogi szempontból a szabadságvesztés elválaszthatatlan alkotórésze, így sorsa osztja a szabadságvesztés sorsát.

Ekként a Kúria - miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 423. §-ának (5) bekezdése alapján hivatalból köteles - a felülvizsgálati indítványnak részben helyt adva, a megtámadott határozatot a Be. 427. § (1) bekezdésének b) pontja alapján megváltoztatta, s a törvényes minősítéssel együtt

meghatározta a szabadságvesztés törvényes végrehajtási fokozatát is.

Az ítélet elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, felülvizsgálatát pedig a Be. 416. § (4) bekezdésének b) pontja kizárja. Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 418. §-ának (3) bekezdésén alapul azzal, hogy a bíróság - a Be. 421. §-ának (3) bekezdése szerinti feltételek fennállása esetén - az elutasító határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2013. január 29.

*Dr. Márki Zoltán s.k. a tanács elnöke, Dr. Feleky István s.k.
előadó bíró, Dr. Székely Ákos s.k. bíró*

A kiadmány hitelélül:

*írnok
BÉ*